

Usnesení

Zvláštní senát zřízený dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl ve složení: předseda JUDr. Michal Mazanec a soudci JUDr. Roman Fiala, JUDr. Pavel Pavlík, JUDr. Karel Podolka, JUDr. Petr Příhoda a JUDr. Marie Žiškova, o návrhu Obvodního soudu pro Prahu 6 na rozhodnutí sporu o pravomoc mezi Obvodním soudem pro Prahu 6 a Nejvyšším správním soudem, za účasti žalobce L., s. r. o., zastoupeného Mgr. Janou Turkovou, advokátkou v Praze 2, Budečská 6, PSČ 120 00, a žalovaných 1) M., spol. s. r. o., a 2) Úřadu průmyslového vlastnictví, Praha 6, Antonína Čermáka 2a, PSČ 160 68, ve věci žaloby o zamítnutí námitek proti zápisu zveřejněného označení, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 4 C 166/2003,

t a k t o :

- I. **Příslušný vydat rozhodnutí o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu průmyslového vlastnictví ze dne 28. 2. 2000, sp. zn. O-121777-97, ve věci námitek proti zápisu zveřejněného označení „M.“ přihlášeného pod č. 121777, je soud ve správním soudnictví.**
- II. **Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 6. 2003, čj. 7 A 72/2000-29, se zrušuje.**

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem došlým zvláštnímu senátu pro rozhodování některých kompetenčních sporů dne 1. 11. 2006 obrátil se na tento senát Obvodní soud pro Prahu 6 a požádal, aby zvláštní senát rozhodl spor o věcnou příslušnost, vzniklý ve smyslu § 1 odst. 1 písm. b) zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (v dalším textu „kompetenční spor“) mezi Nejvyšším správním soudem a Obvodním soudem pro Prahu 6 ve věci Obvodního soudu pro Prahu 6 zapsané pod sp. zn. 4 C 166/2003.

Z předložených spisů vplynuly tyto pro rozhodnutí podstatné skutečnosti:

Rozhodnutím ze dne 4. 2. 1999, sp. zn. O-121777, Úřad průmyslového vlastnictví (v dalším textu též „Úřad“) zamítl námítka žalobce proti zápisu zveřejněného označení „M.“ přihlášeného do rejstříku ochranných známek pod č. 121777. Žalobce podal proti tomuto rozhodnutí rozklad; o něm rozhodl předseda Úřadu dne 28. 2. 2000 tak, že se rozklad zamítl a rozhodnutí o zamítnutí námitek potvrdil. Zároveň rozhodl, že složená kauce ve výši 2500 Kč se vrací navrhovateli.

Žalobce napadl toto rozhodnutí předsedy Úřadu dne 17. 4. 2000 žalobou ve správním soudnictví (§ 247 a násl. o. s. ř. ve znění tehdy účinném) u Vrchního soudu v Praze, kde byla věc zapsána pod sp. zn. 7 A 72/2000. Vrchní soud však řízení do konce roku 2002 nedokončil a neskončenou věc převzal k dalšímu řízení nově zřízený Nejvyšší správní soud (§ 132 soudního řádu správního).

Nejvyšší správní soud pak – již podle právních předpisů účinných od 1. 1. 2003 – o původní správní žalobě věcně nerozhodl. Usnesením ze dne 5. 6. 2003, čj. 7 A 72/2000-29, žalobu odmítl s poukazem na ustanovení § 46 odst. 2 s. ř. s., s tím, že řízení ve věci práva k ochranné známce je třeba považovat za řízení ve věci práva soukromého, neboť ochranné známky jsou jako jiné majetkové hodnoty předmětem občanskoprávních

vztahů. Nejvyšší správní soud současně poučil žalobce o tom, že může ve věci do jednoho měsíce od právní moci usnesení podat v téže věci žalobu podle části páté občanského soudního řádu (ve znění účinném po datu 1. 1. 2003) k místně příslušnému okresnímu soudu, a o tom, že při dodržení této lhůty mu zůstávají účinky dosud učiněných procesních úkonů zachovány.

Žalobce se tímto poučením řídil a podal u Obvodního soudu pro Prahu 6 ve zmíněné lhůtě žalobu proti Úřadu. Obvodní soud pro Prahu 6 pak usnesením ze dne 13. 5. 2005 řízení zastavil a žalobce poučil o tom, že ve lhůtě jednoho měsíce může podat žalobu u Městského soudu v Praze jako soudu ve správním soudnictví. Toto usnesení k odvolání žalobce zrušil dne 31. 8. 2005 Městský soud v Praze a konstatoval, že Obvodní soud v Praze 6 v dané situaci (poté co soud ve správním soudnictví ve stejné věci pravomocně odmítl návrh s tím, že šlo o věc, kterou soudy projednávají v občanském soudním řízení) musí postupovat podle § 104c o. s. ř., tj. podat zvláštnímu senátu návrh na řešení kompetenčního sporu. Obvodní soud poté podal zvláštnímu senátu v úvodu označený návrh. Tvrdil, že se v daném případě nejedná o věc ve smyslu § 244 odst. 1 o. s. ř., neboť spor mezi žalobcem a žalovaným je sporem veřejnoprávním, nikoli soukromoprávním.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi obecným soudem a soudem ve správním soudnictví se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Součástí reformy správního soudnictví, účinné od 1. 1. 2003, bylo také obnovení starého obecného principu, podle něž všude tam, kde zákon svěří správnímu orgánu rozhodování ve věcech soukromého práva, může se ten, kdo s takovým rozhodnutím není spokojen, obrátit na soud rozhodující ve věcech občanskoprávních, který bude rozhodovat v kontradiktorním sporu o věci samé (§ 244 a násl. o. s. ř.). Naopak rozhodoval-li správní orgán věc veřejného práva, náleží přezkoumání zákonnosti takového rozhodnutí soudům činným ve správním soudnictví v řízení podle soudního řádu správního. Podrobný výklad k otázce rozhraničení působnosti soudů správních a soudů rozhodujících v občanskoprávním řízení a k otázce právního dualismu zvláštní senát již zaujal v usnesení publikovaném pod č. 276/2004 Sb. NSS a nadále tak stabilně judikuje. V obecných otázkách zvláštní senát pro stručnost odkazuje na uvedené usnesení.

K otázkám známkovým je třeba uvést: právní institut ochranné známky se vyvinul z hospodářské potřeby výrobce nebo obchodníka dosáhnout toho, aby právě jeho zboží (služby) zájemci kupovali nebo si opatřovali a aby toto zboží nebylo zaměňováno s produkcí konkurence. Opatření zboží značkou výrobce nebo obchodníka nemá ovšem smysl bez toho, že tu bude dána záruka, že někdo jiný nemůže takovou značku použít. Záruku, která by měla praktický smysl, však může poskytnout jen vrchnostenská autorita (veřejná moc). Dnešní podoba průmyslových práv se ostatně vyvinula ze středověkých panovnických nebo vrchnostenských privilegií.

Je třeba dodat, že vznik ochranné známky zajisté reflektuje (také) soukromý zájem jejího budoucího majitele, například proto, že po svém vzniku se známka může stát předmětem právního obchodu a její existence má pro jejího vlastníka hospodářský smysl, nicméně samotné udělení práva průmyslového vlastnictví nijak neztratilo svůj původní charakter veřejnoprávního privilegia, které je udělováno výlučně veřejnou mocí a v zájmu veřejném. Tím je zájem zákazníků či konzumentů zboží a služeb a jejich ochrany před napodobováním, falšováním známek nebo jejich zneužíváním.

V dnešních podmínkách stát může stanovit podmínky, za kterých se smí uchazeč domoci kladného rozhodnutí správního úřadu. Úřad musí sice ochrannou známku zapsat do (veřejného) rejstříku (registrovat), ale musí také přihlášku zamítnout, nejsou-li splněny zákonné podmínky registrace, případně při splnění zákonných podmínek musí známku z rejstříku vymazat. Právní vztah, který se takovým řízením a rozhodnutím řeší, vzniká mezi přihlašovatelem (při výmazu mezi majitelem známky) a správním úřadem. Takový vztah je vztahem mocenským (v jiné terminologii vertikálním, vrchnostenským); nejde o vztah občanskoprávní (§ 7 odst. 1 o. s. ř.), protože takové vztahy při vrchnostenském autoritativním rozhodování mezi úřadem a stranou nevznikají.

Registrací ochranné známky (nebo jejím výmazem) se neupravují vztahy mezi fyzickými a právními osobami, protože nic takového předmětem řízení o registraci (výmazu) není a nemůže být. Jediný vztah, který se tu registrací upravuje, je vztah mezi tím, kdo o registraci žádá (resp. tím, kdo má známku zapsánu), a úřadem, který o registraci (výmazu) rozhoduje. Předmětem řízení je vyřešení otázky, zda jsou splněny zákonem stanovené podmínky a zda tedy má nebo nemá vzniknout nehmotný statek (ochranná známka), resp. zda má tento status zaniknout (výmaz). Výsledkem řízení je pak vznik (registrace) známky nebo její výmaz; zda vůbec vzniknou majetkové vztahy mezi podnikateli při podnikání (a kdy a jaké), je naprosto nejisté (u některých typů známek, např. obranných nebo zásobních, lze dokonce předpokládat, že takové vztahy záměrně ani vzniknout nemají) a registrační akt se o tom nijak nevyjadřuje (a při výmazu registrované známky nijak do té doby vzniklé soukromoprávní vztahy neupravuje).

V průběhu registrace ochranné známky přitom může nastat situace, kdy Úřad rozhoduje v řízení o námitkách proti přihlášce ochranné známky. V námitkovém řízení Úřad posuzuje, zda přihlášené označení nezasahuje do zákonem chráněných starších práv třetích osob. Zatímco namítatel, tj. osoba, která námitky vznesla, má zájem na tom, aby přihláška ochranné známky byla zamítnuta, druhá strana řízení, tj. přihlašovatel, má zájem opačný. Byť se toto řízení představuje jako spor o právo, nelze význam tohoto aspektu absolutizovat již proto, že sporná povaha řízení sama o sobě neznamená, že se v něm rozhoduje o subjektivním soukromém právu. Nelze totiž odhlédnout od toho, že v námitkovém řízení Úřad - mimo jiné - také posuzuje, zda přihlašované označení není shodné s ochrannou známkou, která je přihlášena nebo zapsána pro jiného majitele pro stejné nebo podobné výrobky nebo služby s dřívějším právem přednosti, a také to, zda obsahuje prvky přihlášeného označení či zapsané ochranné známky, které by mohly vést k záměně. Tyto otázky jsou zákonnými podmínkami registrace a Úřad se jimi při registraci musí zabývat vždy, nejen v námitkovém řízení. Založit dělení věcí soukromoprávních a veřejnoprávních na tom, v jakém řízení byla táž otázka posuzována (zda v řízení o „sporu“ mezi namítatelem a přihlašovatelem, nebo v registračním řízení o jediném účastníkovi – přihlašovatelem), by bylo nesprávné a nebylo by v souladu s principem právní jistoty, dle kterého má každý adresát právní normy právo očekávat, že řešení, která zákonodárce, případně soud svým výkladem zákona, zvolí, jsou racionální a směřují k funkčnímu uspořádání společenských vztahů, a nikoliv naopak.

Znovu je třeba připomenout, že námitkové řízení neexistuje samo o sobě, ale je reakcí na podání přihlášky ochranné známky a je součástí řízení o registraci ochranné známky jako celku. Sama registrace (či výmaz) známky tedy není soukromoprávní věcí; není rozhodné, že registraci (či výmazem) a v návaznosti na ně vznikají nebo zanikají soukromoprávní nároky. Žádná soukromá osoba, se kterou je přihlašovatel (majitel) v

rovném postavení, mu nemůže registraci udělit ani mu nemůže známku vymazat. To může učinit jenom správní úřad, který k tomu má zákonnou kompetenci, a může to udělat jen tak, že o tom vydá vrchnostenský správní akt.

Proto tedy i v přezkumném řízení soudním se žalobce nedomáhá žádného svého soukromoprávního nároku, ale jen toho, aby správní úřad o věci rozhodoval podle zákona.

Odůvodnění lze pak pro úplnost uzavřít poznámkou, že rozhodnutí předpokládaná jednotlivými zákony na ochranu průmyslového vlastnictví přesně rozlišují, která rozhodnutí ve věci přísluší činit Úřadu a která soudu (v občanském soudním řízení). Tak např. ve věci patentů jsou v pravomoci soudů rozhodnutí o tom, komu svědčí právo na patent, stanovení výše odměny za právo na patent, výše licenčních poplatků v případě poskytnutí nucené licence, porušení práv z patentů; ostatní rozhodnutí jsou v kompetenci Úřadu. I takovéto rozdělení – navíc za situace, kdy zákonodárce ani neupravil mechanismus, jímž by se vůbec mohlo dosáhnout zápisu ve veřejných knihách bez toho, že by takovou povinnost soud uložil Úřadu, který v řízení podle § 244 o. s. ř. není účastníkem řízení – představovalo pro zvláštní senát jen další podpůrný argument pro toto usnesení.

Z vyložených důvodů proto zvláštní senát vyslovil podle § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb., že rozhodovat o žalobě proti rozhodnutí Úřadu o zamítnutí námitek proti ochranné známce ve výroku označené náleží soudu ve správním soudnictví.

Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 téhož zákona dále zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dalším výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení Nejvyššího správního soudu v rozsahu, ve kterém odporuje výroku, jímž byla kompetence určena, a odstranil tak překážku věci rozhodnuté.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude tedy Nejvyšší správní soud pokračovat v původním řízení o podané správní žalobě.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 31. ledna 2007

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu